

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupen Mgr. Sylvou Šiškeovou, advokátkou se sídlem Jakubské nám. 4, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2014, č. j. OAM-46/LE-LE05-ZA04-R2-2011,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 11. 12. 2014, č. j. OAM-46/LE-LE05-ZA04-R2-2011, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů, kterou je žalovaný povinen zaplatit k rukám právní zástupkyně žalobce Mgr. Sylvy Šiškeové, advokátky se sídlem Jakubské náměstí 4, 602 00 Brno **se určuje** částkou 13.600 Kč, která je splatná do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet č. 214924807/0600.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobou ze dne 22. 12. 2014, doručenou Krajskému soudu v Brně následujícího dne, se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2014, č. j. OAM-46/LE-LE05-ZA04-R2-2011 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto podle §§ 12, 13, 14,

14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), že se mezinárodní ochrana žalobci neuděluje.

Žalobce v podané žalobě požádal o ustanovení právního zástupce ve věci a navrhl, aby mu byla zástupcem ustanovena Organizace pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9. Žalobce rovněž na výzvu soudu doložil prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 3. 3. 2015, č. j. 22 Az 13/2014-38, které nabylo právní moci dne 13. 3. 2015, byla žalobci ustanovena zástupcem organizace SOZE, se sídlem Mostecká 5, 614 00 Brno, která může zastupovat účastníky ve věcech azylu ve smyslu § 35 odst. 5 s. ř. s. a je schopna potřebným způsobem práva žalobce ochránit.

II. Shrnutí žalobních bodů a stanovisko žalovaného

Dle žaloby žalobce dne 8. 3. 2011 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž bylo rozhodnuto dne 25. 3. 2013 pod č. j. OAM-46/LE-LE05-HA03-2011. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, kde pod č. j. 28 Az 3/2013-80 bylo rozhodnuto tak, že rozhodnutí č. j. OAM-46/LE-LE05-HA03-2011 se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení. Dne 11. 12. 2014 bylo vydáno napadené rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Žalobce namítá, že byl v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany zkrácen na svých právech, a proto se obrací na soud, když rozhodnutí žalovaného napadá v celém rozsahu, neboť žalovaný porušil ust. § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3, 4, § 52, § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) a § 12 písm. a) až § 14a zákona o azylu.

Žalovaný se k věci vyjádřil tak, že podaná žaloba postrádá uvedení skutkových důvodů, když správní orgán žádné doplnění žaloby neobdržel.

III. Řízení před správními soudy

O podané žalobě již Krajský soud v Brně rozhodl usnesením ze dne 21. 1. 2016, č. j. 22 Az 13/2014-51, a pro nedostatek podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“) žalobu odmítl, neboť po posouzení obsahu žaloby dospěl k závěru, že v ní nejsou uvedeny žádné žalobní body a tento nedostatek již nebylo možno odstranit. Žalobce podal kasační stížnost proti tomuto usnesení z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s.ř.s., tedy pro nezákonnost usnesení o odmítnutí žaloby. Žalobce uznal, že žalobní body obsažené v jeho podání nebyly natolik konkrétní, aby byla žaloba bez dalšího projednatelná, je však toho názoru, že měl soud postupovat podle § 37 odst. 5 s.ř.s. a k odstranění tohoto nedostatku jej vyzvat. Za nedostatečně specifikovaný, avšak relevantní žalobní bod považuje nejen námitku, že si „žalovaný neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu“, či výtku, podle níž „je odůvodnění rozhodnutí nedostatečné, co se týče úvah, kterými se žalovaný řídil při hodnocení podkladů pro rozhodnutí a při výkladu zákona“, ale i ostatní v žalobě uvedená tvrzení. Pochybení krajského soudu při hodnocení této otázky pak mělo za následek odeprání

spravedlnosti a tím i porušení práva na spravedlivý proces zakotveného v čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny práv a svobod. Ve vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaný ztotožnil s názorem krajského soudu, že žaloba neobsahovala žádné žalobní body, neboť byla sepsána pouze v obecně právní rovině a zcela postrádala uvedení skutkových důvodů. Žalovaný upozornil, že není dána zákonná povinnost soudu v těchto případech vždy vyzývat žalobce k odstranění vad podání podle § 37 odst. 5 s.ř.s., neboť takto široce pojímaná povinnost by zjevně odporovala zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. Navrhl proto, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Dle názoru Nejvyššího správního soudu jsou uplatněné námitky žalobce formulovány natolik obecně, že soudu neumožňují řádně stanovit rámec jeho přezkumné činnosti. Spornou otázkou však je, zda nedostatečná konkrétnost těchto bodů dosahuje takové míry, aby bylo možno uzavřít, že žaloba fakticky žádné žalobní body neobsahuje. Při posuzování této otázky vycházel Nejvyšší správní soud z rozsudku rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, jenž stanovil, že „za žalobní bod je nutno považovat každé vyjádření žalobce, z něhož by i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné. Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s.ř.s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím tvrzené nezákonnosti správního rozhodnutí; právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum. Bude-li žaloba podaná v zákonné lhůtě pro podání žaloby obsahovat žalobní bod (body) alespoň ve shora vymezené míře konkrétnosti, vznikne vždy krajskému soudu procesní povinnost postupovat podle § 37 odst. 5 s.ř.s., tj. vyzvat žalobce k odstranění vad žaloby tak, aby mohla být věcně projednána; v popsaném případě vada spočívá v nedostatečné specifikaci žalobního bodu. Odmítnout žalobu lze jen tehdy, jestliže ve lhůtě pro podání žaloby žalobce nepředestře žádný takový žalobní bod, popřípadě jen natolik nekonkrétní, že žalobu není možno projednat a žalobce na výzvu soudu tuto vadu ve stanovené lhůtě neodstraní.“ Na základě uvedeného pak Nejvyšší správní soud uzavřel, že žalobní body obsažené v žalobě proti rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany ve svém souhrnu sice těsně, ale přeci jen ob stojí. Žalobce ke každému bodu alespoň v krátkosti uvedl, v čem porušení toho kterého ustanovení zákona spatřuje. U posledních dvou bodů pak je tvrzená nezákonnost dle Nejvyššího správního soudu i trochu konkrétněji popsána, neboť žalobce tvrdí, že rozhodnutí není řádně odůvodněno z hlediska úvah při hodnocení důkazů a výkladu právních norem a že žalovaný nesprávně posoudil právní otázku aplikace příslušných ustanovení zákona o azylu. Minimálně tyto dva body předepsané požadavky v základní míře splňují. Nejvyšší správní soud má tedy za to, že za této situace měl krajský soud i po uplynutí lhůty uvedené v ustanovení § 71 odst. 2 s.ř.s. žalobce usnesením vyzvat k bližší konkretizaci a upřesnění obecně formulovaných žalobních bodů a stanovit mu k odstranění uvedených nedostatků přiměřenou lhůtu.

Vzhledem ke zrušení rozsudku zdejšího soudu rozsudek Nejvyššího správní soud (dále též „NSS“) ze dne 25. 5. 2016, č. j. 3 Azs 30/2016-43 se řízení vrátilo do stadia po napadnutí žaloby. V dalším řízení zdejší soud postupoval vázán názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem a žalobce vyzval ke konkretizaci žalobních bodů.

Z procesní opatrnosti právní zástupkyně žalobce soud upozornila na to, že byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2016, č. j. 3 Azs 30/2016-20, ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu tak zastupuje žalobce i v dalším řízení o žalobě před krajským soudem poté, co bylo původní rozhodnutí krajského soudu zrušeno Nejvyšším správním soudem.

Žalobce v doplnění žaloby popisuje okolnosti podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, v níž předně uvedl, že mu státní orgány Ruska bránily ve svobodném užívání práva vyznávat své náboženství. Žalobce uvádí, že se od počátku řízení domáhal udělení mezinárodní ochrany z důvodu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť je přesvědčen, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu náboženství, kdy žalobce je téměř dvacet pět let aktivním vyznavačem náboženského vyznání Svědků Jehovových. Již od počátku řízení proto popisoval situace, kdy byl v zemi původu vystaven pronásledování z důvodu svého náboženského vyznání. Tyto problémy pak dle jeho přesvědčení nabyly na intenzitě a vážnosti tím, že v hierarchii své náboženské skupiny zastával funkci tzv. stařešiny. Žalobce přitom podrobně popsal incidenty, jich byl účastníkem a jejich původci byly soukromé osoby i orgány policie. Žalobce tak odkazuje na veškeré výpovědi učiněné v průběhu celého správního řízení, jakož i na podklady, které k prokázání svých tvrzení doložil v průběhu celého správního řízení. Žalobce se neztotožňuje se závěry žalovaného, že sice připouští, že činnost organizací Svědků Jehovových na území Ruské federace je značně obtížná, avšak z tohoto nedovozuje pronásledování jednotlivých příslušníků společenství Svědků Jehovových.

Žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že je mu vyhrožováno ze strany spolupracovníků orgánů činných v trestním řízení, přičemž někteří jeho souvěrci byli již obviněni z extremismu. Dle žalobce je nutné přihlídnout k objektivním zprávám o zemi původu žalobce, z nichž žalobce cituje výroční zprávu MZ USA o svobodě vyznání za rok 2011 ze dne 30. 7. 2012, dle níž *„Ústava zaručuje svobodu vyznání, avšak jiné zákony a předpisy omezují svobodu vyznání tím, že některým skupinám odepírají právní subjektivitu a chybně označují jejich literaturu za extremistickou.“* Dle zprávy dále některé menšinové denominace zažívaly potíže, přičemž vláda neprojevovala tendenci ani ke zlepšování ani ke zhoršování dodržování a ochrany práva na svobodu vyznání. Zpráva dále uvádí, že mezi nejvýznamnější omezení svobody vyznání ve sledovaném roce patřilo vznášení obvinění z extremismu s cílem perzekvovat menšinová náboženství a bránit jim v široké škále slovních projevů a aktivit, dále také snahy související s odepíráním registrace, bránění ve vstupu do objektů pro konání náboženských obřadů, odmítání vydat víza náboženským návštěvníkům a zadržování členů náboženských organizací. Dále žalobce zmiňuje výroční zprávu Komise USA pro mezinárodní náboženskou svobodu za rok 2012, dle níž za posledních několik let byla obvinění z extremismu pravidelně vznesena proti Svědkům Jehovovým a stoupencům Nursi.

Dle žalobce se odůvodněnost obav posuzuje na základě přiměřené pravděpodobnosti, že bude žadatel v případě návratu do země původu vystaven pronásledování z důvodů uvedených v čl. 1A(2) Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Výkladem právního pojmu *„přiměřené pravděpodobnosti“* se Nejvyšší správní soud zabýval například v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a dospěl k závěru, že: *„přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý“*, což v praxi znamená, že

k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“ Dle zpráv o zemi původu žadatele dochází v Ruské federaci k fyzickému násilí proti Svědkům Jehovovým, k raziím, k zajišťování Svědků Jehovových, k jejich obviňování na základě anti extremistického zákona a k zabírání literatury Svědků Jehovových. Žalobce je přesvědčen, že újma, která mu v zemi původu hrozí, dosahuje intenzity pronásledování. Žalobce má strach o svůj život, zdraví a svobodu. Někteří jeho souvěrci byli odsouzeni na základě antiextremistického zákona za kázání. Žalobce byl v zemi původu několikrát vystaven fyzickému a psychickému násilí ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice. Zároveň se obává, že by mohl být obviněn z extremismu, jak mu již bylo před jeho odjezdem z Ruské federace vyhrožováno. V tomto směru měl žalovaný dle žalobce zohlednit rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009-98, a ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008.

Žalobce dále žalovanému předložil řadu tvrzení i důkazů svědčících o tom, že v jeho případě selhala ochrana v zemi původu. Žalobce se k incidentu napadení nožem vyjádřil, že kdyby se obrátil na policii, měli by z toho ještě nějaký problém. Žalobce se obává, že by mohl být sám obviněn, v případě, že by se na policii obrátil, a to z důvodu přístupu státních orgánů v Ruské federaci k příslušníkům Svědků Jehovových.

Žalovaný popírá oprávněnost námitek uvedených žalobcem, neboť neprokazují, že by tento porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Pokud se jedná o potíže žalobce se soukromými osobami, žalovaný konstatoval, že od popisovaných událostí je již značný časový odstup, navíc tyto lze podřadit pod nevraživost a nesympatie ze strany místního obyvatelstva vůči žalobci. Žalobce se však nepokusil obrátit s žádostí o pomoc na příslušné orgány a zemi původu opustil. Upozornění žalobce ze strany policisty také nelze považovat za diskriminaci či pronásledování, Svědkové Jehovovy mají v Ruské federaci ze zákona svou činnost povolenu. Sám žalobce předložil materiál, který potvrzuje, že v obdobném případě policie incident vyšetřovala. Z obsahu informačních zdrojů použitých v odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Svědci Jehovovy se mohou v Ruské federaci domoci ochrany svých práv pomocí různých odvolání proti obstrukčnímu jednání a rozhodování některých místních úřadů snažících se omezit jejich činnost a aktivity. Pokud se jedná o informační zdroje obsažené v žalobě, tyto lze považovat za zastaralé, neboť mapují situaci v tomto směru v roce 2011.

Dne 26. 9. 2017 se ve věci konalo ústní jednání, při němž zástupkyně žalobce uvedla, že žalobce trvá na žalobě v plném rozsahu a odkázala na veškerá písemná podání. Dodala, že žalobce v průběhu správního řízení předložil tvrzení i důkazy o pronásledování náboženské skupiny Svědků Jehovových v Rusku. Je přesvědčen, že je z důvodu náboženského vyznání pronásledován. Příslušníci Svědků Jehovových byli vystavováni slovním útokům, vyhrožováním oznámením na policii. Podstatná však dle zástupkyně žalobce je skutečnost, že v dubnu letošního roku v Ruské federaci došlo ke změně legislativy, kdy tato náboženská skupina byla postavena mimo zákon. V červenci tohoto roku byl tento závěr potvrzen Nejvyšším soudem. V praxi to má za následek policejní stíhání, uložení pokuty, v horším případě vězení. Z uvedených důvodů proto apelovala na zohlednění udávaných skutečností na

základě čl. 47 odst. 3 směrnice č. 2013/32 EU s tím, aby žalovanému byla uložena povinnost znovu přehodnotit předmětnou žádost v kontextu aktuální situace v zemi původu žalobce.

Žalobce vypověděl, že náboženským stoupencem Svědků Jehovových je od r. 1992, má dceru a v Rusku pracoval jako svářeč. V roce 2010 přicestoval do České republiky, kde aktivně pokračuje ve své víře. Dále popsal útoky na svou osobu z důvodu jeho víry v jeho vlasti a vývoj změn v přístupu Ruské federace ke Svědkům Jehovovým.

Právní zástupkyně předložila soudu k založení do spisu podklady týkající se rozhodnutí Nejvyššího soudu Ruské federace ze dne 20. 4. 2017 (internetové články), jimiž byl proveden důkaz.

Zástupkyně žalovaného uvedla, že správní orgán je při rozhodování vázán právním a skutkovým stavem ke dni vydání rozhodnutí, a pokud později byla vydána nějaká novela ohledně § 75 odst. 1 s.ř.s., pak k této novele by soud neměl přihlížet, o nových skutečnostech by měl rozhodnout správní orgán. Dále upozornila, že v případě popisovaných potíží se soukromými osobami se žalobce neobrátil na policii, ačkoliv zmínil případ, kdy tak dotýčný učinil a policie incident vyšetřovala. Dle zástupkyně žalovaného podklady dodané zástupkyní žalobce nemají takovou právní sílu z hlediska jejich věrohodnosti, neboť jsou získány z internetu, to znamená, že nemusí být autentickým odrazem aktuálního stavu v Ruské federaci.

IV. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

Ve správním spise se nachází žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany v ČR ze dne 8. 3. 2011, z níž vyplynulo, že žalobce má ruskou národní příslušnost i národnost a je příslušníkem náboženské skupiny Svědci Jehovovi, nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace. Z Ruska vycestoval roku 2010 do Prahy a poté do Švédska, kde požádal o udělení mezinárodní ochrany, v rámci tzv. dublinského řízení byl vrácen na území ČR. Důvodem odjezdu z Ruska byla obava z možného fyzického napadení nebo zabití, neboť v jednom případě byl v průběhu kázání napaden nožem. V Rusku státní orgány zahájily kampaň proti Svědkům Jehovovým, jejímž cílem je zákaz činnosti a jsou obviňováni jako extremisté a totalitní sekta.

Dne 8. 3. 2011 při pohovoru žalobce uvedl, že od roku 1992 je členem církve Svědci Jehovovi, od kdy se však média a obyvatelé vyjadřovali o církvi negativně. Žalobce při pohovoru popsal události, při kterých byl napaden, na policejní orgány se neobracel, neboť měl obavy z možného obvinění. Místní orgány v Rusku ignorovaly rozhodnutí Soudu pro lidská práva z roku 2004 o legalizaci činnosti církve. Výhrůžky orgánů činných v trestním řízení nebyly jen slovní, někteří jehovisté již byli obviněni z extremismu. Dále žalobce popsal činnost jejich organizace, přičemž dodal, že zastává funkci stařešiny.

V průběhu správního řízení žalobce doložil řadu článků týkajících se církve Svědci Jehovovi. Žalovaný shromáždil další informace ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Rusku, a to Výroční zprávy MZ USA o dodržování lidských práv v Rusku za rok 2011 ze dne 24. 5. 2012, Informace MZV ČR ze dne 2. 7. 2012

a doplnění MZV ČR ze dne 10. 8. 2012, Výroční zprávy MZ USA o svobodě vyznání za rok 2011 ze dne 30. 7. 2012 a Infobanky ČTK Země světa – Ruská federace. Dále žalobce navrhoval provedení důkazů materiálů, jež byly správnímu orgánu doloženy v anglickém jazyce, a proto je žalovaný nezadával k překladu.

Ze správního spisu dále vyplynulo, že žalovaný o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany rozhodl poprvé dne 25. 3. 2013, v řízení vedeném pod č. j. OAM-46/LE-LE05-HA03-2011. Proti zamítavému rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který rozsudkem ze dne 23. 10. 2013, č. j. 28 Az 3/2013-80, zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dle názoru soudu dosavadní zjištěný skutkový stav nesnížil věrohodnost žadatelova příběhu a nevyvrátil jeho obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud žalovaný se své povinnosti zprostil tím, že byly zprávy žalobcem předkládány v jazyce anglickém a nikoliv ruském, který si žalobce zvolil jako jazyk jednací, považoval krajský soud tento postoj za alibistický. Proti rozsudku podal žalovaný kasační stížnost, usnesením NSS ze dne 22. 1. 2014, č. j. 1 Azs 19/2013-31 byla kasační stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost.

Při opětovném posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany žalovaný dále vycházel z následujících podkladů, které jsou součástí spisu. Předně se jednalo o výpovědi žalobce, jím doložených podkladů a informací, které shromáždil v průběhu řízení žalovaný. Konkrétně se jednalo o Informaci MZV ČR č. j. 109403/2013-LPTP ze dne 8. 8. 2013, Informaci náboženského lidskoprávního portálu CREDO.tu ze dne 12. 9. 2013: „*Soud v Nižgorodské oblasti potvrdil nezákonnost zákazu pořádání kongresu Svědků Jehovových*“, Informaci lidsko-právního zpravodajského portálu Kavkazský uzel ze dne 27. 1. 2014: „*Svědkové Jehovovi informují o 170 případech porušování práv v Rusku v roce 2013*“, Informaci portálu Nexsru.com ze dne 26. 8. 2013: „*Vladimir Lukin se zastal Svědků Jehovových*“, Informaci Právní informační agentury RAPSI ze dne 25. 3. 2014: „*ECHR prověřuje situaci s ohledem na zacházení se Svědky Jehovovými v Rusku*“, Informaci Informačně-analytického centra SOVA ze dne 2. 6. 2014: „*Diskriminace náboženských organizací a občanů na základě jejich postoje k náboženství*“, Informaci Informačně-analytického centra SOVA ze dne 30. 4. 2014: „*Protiprávní aplikace antiextremistických právních předpisů v Rusku v roce 2013*“, Zprávu organizace Fórum 18 ze dne 19. 6. 2014: „*RUSKO – Svědkové Jehovovi a muslimové čelí šestiletých trestům odnětí svobody*“, Komise Spojených států amerických pro svobodu vyznání ve světě (USCIRF) ze dne 30. 4. 2014: „*Rusko – Výroční zpráva*“, Ministerstvo zahraničí Spojených států amerických ze dne 28. 7. 2014: „*Výroční zpráva o svobodě vyznání za rok 2013*“, Výroční zpráva Human Rights Watch 2014 – Ruská federace a Freedom House, Svoboda ve světě 2014 – Rusko.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí vzal v potaz výše uvedené podklady a dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr o tom, že by mohl ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodu uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť během správního řízení neuvedl žádnou skutečnost, ze které by správní orgán mohl dojít k závěru, že se stal během svého pobytu ve vlasti terčem adresného zájmu státních orgánů své vlasti či jiných skupin, které by byly ve své činnosti těmito státními orgány podporovány. Žalobce byl sice fyzicky a slovně napaden spoluobčany ve třech případech, tyto však nedosahovaly takového charakteru, intenzity či opakovanosti, aby je bylo možné podřadit pod opodstatněnou obavu z pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalobce se měl obrátit na kompetentní orgány, což však neučinil

a nevyužil tak všech prostředků, které mu poskytuje právní řád jeho země. Dále žalovaný okomentoval články předložené žalobcem, které dle jeho názoru nevypovídají o pronásledování žalobce dle zákona o azylu.

V. Soud vycházel z následujících skutečností, úvah a právních závěrů

Žaloba byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), ve lhůtě stanovené ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.

V souladu s ust. § 75 odst. 2 s.ř.s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Při posuzování věci měl přitom na zřeteli čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 tohoto ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje *„úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU[.]“*. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

Soud se tak nejprve zabýval čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a jeho vztahem k § 75 odst. 1 s. ř. s. Žalobce má za to, vzhledem k nově tvrzeným skutečnostem, že soud je povinen tento článek aplikovat, naopak žalovaný je toho názoru, že pravidlo v § 75 odst. 1 s.ř.s. prolomit nelze. Právo EU však lze aplikovat z úřední povinnosti, což bylo potvrzeno například v rozsudku Soudního dvora EU ve věci Verholen (rozsudek ze dne 11. 7. 1991, C-87/90, C-88/90 a C-89/90, Recueil, s. I-3757), z něhož plyne, že právo EU nebrání soudu členského státu, aby se zabýval otázkou přímého účinku směrnice, stejně jako souladu vnitrostátní prováděcí právní úpravy se směrnicí i tehdy, pokud to účastník řízení výslovně nenamítal. Jde o potvrzení možnosti soudů členských států jít nad rámec vnitrostátního procesu coby prodloužení principu přednosti a plné účinnosti práva EU.

Podle čl. 51 procedurální směrnice členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s mimo jiné čl. 46 do dne 20. 7. 2015. Soud proto hodnotil, zda čl. 46 odst. 3 směrnice procedurální směrnice může mít přímý účinek. Základními podmínkami pro přímý účinek směrnice ve prospěch jednotlivce je nedostatečná či chybějící transpozice, uplynutí transpoziční lhůty a dostatečně přesné a bezpodmínečné ustanovení směrnice. Transpoziční lhůta uplynula dne 20. 7. 2015 (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Přímou aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice je tak třeba s ohledem na přechodné ustanovení v čl. 51 odst. 1 též směrnice zvažovat až ve vztahu k žádostem o udělení mezinárodní ochrany podaným po dni 20. 7. 2015 (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 -35, nebo ze dne 13. 7. 2016, č. j. 2 Azs 127/2016-31, usnesení zdejšího soudu

ze dne 23. 2. 2016, č. j. 2 Azs 273/2015-44, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2016, č. j. 49 Az 38/2015-32, nebo rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 9. 2016, č. j. 49 Az 62/2015-25). Žalobce však svou žádost o udělení mezinárodní ochrany podal dne 8. 3. 2011, tedy před dnem 20. 7. 2015, tudíž krajský soud v řízení o žalobě ze dne 22. 12. 2014 čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice nemohl aplikovat.

Žalobce jako důvody, které jej vedly k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, označil obavy o svůj život, zdraví a svobodu, neboť působil jako stařešina Svědků Jehovových, přičemž v jeho případě selhala ochrana v zemi původu, kde měl v této souvislosti potíže se soukromými osobami a v jednom případě i s policistou. Žalovaný v napadeném rozhodnutí tyto skutečnosti vyhodnotil, avšak nedospěl k závěru, že by mohly odůvodňovat udělení kterékoliv z forem mezinárodní ochrany. Při jednání dále žalobce uvedl, že ve věci nastaly nové skutečnosti, které mají významný vliv na posouzení jeho žádosti, na což žalovaný reagoval tak, že k těmto není možné přihlížet, neboť dle zákona má soud posuzovat napadené rozhodnutí dle skutkového a právního stavu ke dni jeho vydání.

Krajský soud předně uvádí, že se plně ztotožňuje se závěrem žalovaného o tom, že dle skutkových okolností případu, tak jak vyplynuly z žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany a z dalšího průběhu řízení o mezinárodní ochraně, neměl žalobce v zemi původu žádné potíže z azylově relevantních důvodů [tj. že v posuzovaném případě chybí kauzální nexus mezi tvrzenými potížemi a důvody pronásledování taxativně uvedenými v § 12 písm. a) a b) zákona o azylu]. Skutečnost, že žalobci bylo vyhrožováno policistou, je možno také považovat za pouhý excés, žalobce nedoložil, ani netvrdil, že by se tak ze strany státní moci dělo pravidelně, pouze poukázal na dva případy, kterých byl svědkem, kdy mu bylo takto vyhrožováno, uvedené však nelze považovat za pronásledování řízené státní mocí, neboť tyto dva zážitky se žalobce přihodily za období více jak 25 let, kdy žalobce přijmul víru Svědků Jehovových. Krajský soud je nadto přesvědčen, že azylový příběh žalobce nemůže odůvodňovat udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu již jen z toho důvodu, že se v jeho případě nejedná o obavu z pronásledování z některého z azylově relevantních důvodů. V každém případě však ani intenzita žalobce tvrzeného nebezpečí není taková, že by bylo možno vůbec uvažovat o naplnění podmínek pro udělení azylu. Krajský soud zdůrazňuje, že azyl je institutem zcela mimořádným, poskytovaným pouze osobám čelícím těm nejzávažnějším formám pronásledování. Zcela ojedinělé incidenty spočívající v toliko verbálním vyhrožování ze strany nestátních původců přitom bezesporu za takové pronásledování považovat nelze.

V předmětné věci však nastala situace, kdy žalobce v řízení před soudem uvádí skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu ve věci mezinárodní ochrany a které nemohl uplatnit již v průběhu správního řízení, neboť tyto nastaly až v dubnu letošního roku (zákaz náboženské společnosti Svědci Jehovovi). Ačkoliv soud v daném případě nemohl aplikovat čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, na základě něhož by mohl přihlídnout k novým skutečnostem, byl povinen zohlednit ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, dle níž je soud povinen tento princip prolomit a přihlídnout i k tvrzeným skutečnostem, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu tehdy, pokud by bylo možné se o těchto skutečnostech domnívat, že mohly být relevantní pro možné udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. To ovšem platí za předpokladu, že soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem

z hlediska respektování zásady „*non-refoulement*“ a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Soud se naopak nebude zabývat novými skutečnostmi za situace, kdy bude vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu a že tato nová žádost bude přípustná dle § 10a tohoto zákona (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 Azs 15/2010-76, ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131, usnesení ze dne 7. 11. 2014, č. j. 5 Azs 128/2014-27, nebo rozsudek ze dne 8. 7. 2015, č. j. 6 Azs 290/2014-39). Pro úplnost krajský soud poukazuje na rozsudek ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007-129, v němž dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „*z tohoto kogentního ustanovení [§ 75 odst. 1 s.ř.s.] však existují výjimky: vedle aplikace § 52 odst. 2 s.ř.s. způsobem prolamujícím uvedenou zásadu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2007, č. j. 4 As 58/2006-94) a nutnosti odhlédnutí od tohoto pravidla vzhledem ke specifčnosti věci (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03, a ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. I. ÚS 712/05, oba publ. na www.judikatura.cz), je to i příkaz právní normy, která má před ustanovením § 75 odst. 1 s.ř.s. aplikační přednost*“. Posledně uvedený případ tedy dopadá na situace, kdy je kogentní procesní pravidlo prolomeno jinou normou, která požívá aplikační přednosti. Ve vztahu k § 75 odst. 1 s. ř. s. takovou normou budou ve světle čl. 10 současného znění Ústavy ČR i články 2 a 3 Úmluvy, které je třeba pod úhlem mezinárodněprávní zásady „*non-refoulement*“ vykládat tak, že stanoví závazek České republiky nevystavit žádnou osobu, jež podléhá její jurisdikci, újmě, která by spočívala v ohrožení života či vystavení mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, a to např. tím, že bude vyhoštěna či v důsledku jiných okolností donucena vycestovat do země, kde by jí taková újma hrozila (k aplikační přednosti zásady „*non-refoulement*“ dále srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Azs 343/2004-56, publ. pod č. 721/2005 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005-75, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 23/2007-64, publ. pod č. 1336/2007 Sb. NSS či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2010, č. j. 2 Azs 8/2010-75).

Krajský soud by tedy mohl postupovat v souladu s § 75 odst. 1 s.ř.s. tehdy, pokud by dospěl k závěru, že ač jsou zde z hlediska mezinárodní ochrany nové relevantní skutečnosti, které nebyly v řízení před správním orgánem zohledněny, existují v daném případě dostatečné záruky pro to, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny k tomu příslušným správním orgánem v novém správním řízení. Dlužno dodat, že by se s ohledem na čl. 13 Úmluvy i na čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod mělo vždy jednat o takové řízení, které je ukončeno rozhodnutím podléhajícím možnému soudnímu přezkoumání dříve, než skutečně dojde k vyhoštění či jinému nucenému navrácení dané osoby do země původu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011-131 zdůraznil, že otázkou, zda existují dostatečné právní záruky pro uplatňování principu „*non-refoulement*“ v případě, že vyjdou až v řízení před správními soudy najevo skutečnosti relevantní pro možné udělení mezinárodní ochrany, je nutno hodnotit vždy přísně individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci dotčeného žadatele o mezinárodní ochranu.

Při jednání před soudem poukázal žalobce na skutečnosti, dle nichž v tomto roce byli Svědkové Jehovovi v celé Ruské federaci zakázáni Nejvyšším soudem a dodal k danému tématu články z internetových zpravodajských stránek. Žalovaný zpochybnil věrohodnost těchto zdrojů a poznamenal, že tato tvrzení vychází pouze z rozhodnutí soudu, ač by tak mělo

být upraveno zákonem. Soud tak na základě vyjádření žalovaného nabyt dojmu, že o skutečnostech tvrzených žalobcem nemá žádné povědomí a rozhodnutí soudu o zákazu příslušnosti ke Svědkům Jehovovým dle jeho názoru není dostatečným odůvodněním nových skutečností. U důvodu uvedeného má soud za to, že by k těmto skutečnostem žalovaným v případě podání nové žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany nebylo přihlédnuto a nová žádost o udělení mezinárodní ochrany, již by žalobce o tyto skutečnosti opřel, by nemusela být posouzena jako přípustná v souladu s § 11a odst. 1 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 5 Azs 15/2015-76, popsal dvě možné situace, kdy krajský soud neshledá dostatečné správní záruky, že nedojde k nucenému vycestování žalobce do země původu dříve, než budou k tomu příslušným správním orgánem dostatečně zváženy nové okolnosti: „***Pokud krajský soud shledá uvedené záruky v daném případě dostatečnými pro respektování principu „non-refoulement“, nebude vzhledem k § 75 odst. 1 s.ř.s. třeba, aby se novými skutkovými okolnostmi v tomto řízení dále zabýval. Pokud je naopak dostatečnými neshledá, bude povinen ponechat procesní pravidlo vyplývající z § 75 odst. 1 s.ř.s. stranou a tyto nové okolnosti bude muset po případném doplnění dokazování řádně zhodnotit z toho hlediska, zda odůvodňují udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. a) a b) zákona o azylu. Pokud v takovém případě tyto důvody shledá opodstatněnými, bude povinen rozhodnutí žalovaného zrušit a zavázat ho právním názorem, podle něhož má být stěžovateli udělena doplňková ochrana. Krajský soud bude oprávněn zrušit rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátit k dalšímu řízení také v případě, kdy neshledá v této věci dostatečné záruky pro respektování principu „non-refoulement“, ale zároveň dospěje k závěru, že nemá dostatečný skutkový podklad pro posouzení nových důvodů pro udělení doplňkové ochrany a že by jeho doplnění vyžadovalo natolik rozsáhlé dokazování, jež by přesahovalo rámec dokazování před správními soudy a mohlo by být lépe a hospodárněji provedeno v řízení před správním orgánem.***“

Předloženými důkazy žalobce podpořil své žalobní tvrzení o obavách z pronásledování z náboženských důvodů, kdy postoj státních orgánů v zemi jeho původu vůči Svědkům Jehovovým, jejichž víru žalobce praktikuje, se zostřil natolik, že mu za praktikování této víry, může hrozit i uvěznění nebo nepřiměřeně vysoká pokuta. Krajský soud dospěl k závěru, že v daném případě by nemusel být respektován princip „non-refoulement“, avšak k tomu, aby správní orgán zavázal k udělení azylu či doplňkové ochrany nemá dostatečné podklady, neboť žalobcem předložené články sice mají značnou vypovídací hodnotu, nejedná se však o oficiální zdroje mapující situaci Svědků Jehovových v Ruské federaci.

Je zjevné, že dokazování k této otázce si vyžádá rozsáhlejší doplnění dokazování včetně nezbytností vyžádat si aktuální informační podklady. Pokud by se krajský soud pustil do tohoto dokazování, zjevně by nahrazoval činnost, která přísluší žalovanému. Ostatně i důkazní možnosti správního orgánu díky jeho zaměření skýtají záruku včasného a objektivního zajištění podkladů z více informačních zdrojů. Pokud je nezbytné provádět dokazování výše popsané, pak zdejší soud z čistě praktického a ekonomického hlediska považuje za rozumné, aby správní orgán shromáždil aktuální informace k současné situaci v Ruské federaci a jejímu vztahu k náboženské skupině Svědci Jehovovi a na základě jejich obsahu posoudil již v tomto konkrétním řízení otázku případného udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, popř. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

VI. Závěr a náklady řízení

Za daného zjištěného skutkového stavu věci krajskému soudu nezbylo, než prolomit ustanovení § 75 odst. 1 s.ř.s. a zhodnotit aktuální důkazy, které prokazují změnu situace v zemi původu žalobce, a to postoj státních orgánů ke Svědkům Jehovovým, ve prospěch žalobce. Soud proto podle § 78 odst. 1 s.ř.s. napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s.ř.s.). V novém řízení žalovaný zahrne důkazy provedené soudem mezi podklady pro nové rozhodnutí (§ 78 odst. 6 s.ř.s.) a zajistí další aktuální zprávy ohledně situace Svědků Jehovových v Ruské federaci a poté rozhodne o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany z hlediska posouzení všech forem mezinárodní ochrany, zejména pak ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu pro možné pronásledování z náboženských důvodů a § 14a odst. 2 zákona o azylu z hlediska vážné újmy na zdraví pro případ uvěznění. Dle § 78 odst. 5 s.ř.s. je v dalším řízení správní orgán vázán právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu vyplývá, že žalobci vznikly náklady řízení za zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000 Kč a právnímu zástupci žalobce vznikly náklady za 4 úkony právní služby (sepsání doplnění žaloby, sepsání repliky, porada se žalobcem, účast na jednání) po 3.100 Kč podle ust. § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. c), d), g) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a dále má nárok na 2x režijní paušál po 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem je tedy žalovaný povinen žalobci na nákladech řízení nahradit částku 13.600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, jak je uvedeno ve výroku II tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo

jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Brně dne 26. září 2017

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.